

Πρόγραμμα και περιλήψεις επιστημονικής ημερίδας με τίτλο: «Παιδική κακοποίηση, εντοπισμός, διαχείριση και αντιμετώπιση στο σχολικό πλαίσιο»

Πρόγραμμα

Χαιρετισμός Αντεισαγγελέα Εφετών Δυτικής Μακεδονίας, κ. Καραμολέγκου Νικόλαου 9.00 πμ – 9.10πμ

Χαιρετισμός αρχαιότερου μέλους της Ε.Π.Α. Κοζάνης, κας Ζωής Ταγάρα 9.10-9.20

Χαιρετισμός Αναπληρώτριας Περιφερειακής Διευθύντριας Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης Δυτικής Μακεδονίας Δρ Παπαδοπούλου Δέσποινας 9.20-9.30

Χαιρετισμός Εκπρόσωπος Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας 9.30-9.40

Χαιρετισμός Εκπρόσωπος Δικηγορικού Συλλόγου Κοζάνης 9.40-9.50

Χαιρετισμός Εκπρόσωπος Ιατρικού Συλλόγου Κοζάνης 9.50-10.00

Ομιλίες

Τσιάγιας Αστέριος, Κοινωνικός Λειτουργός, Μέλος Ε.Π.Α. Κοζάνης, Τίτλος Εισήγησης: **"Ο εκπαιδευτικός πριν και μετά την απόφαση αναφοράς για υποψία παιδικής κακοποίησης"** 10.00 – 10.15

Αικατερίνη Λιάνα, Παιδίατρος, Αντιπρόεδρος Ε.Π.Α. Κοζάνης, Τίτλος Εισήγησης: **«Σύνδρομο κακοποιημένου παιδιού»** 10.15 – 10.30

Καγιόγλου Φωτεινή, Δικηγόρος, Γενική Γραμματέας Ε.Π.Α. Κοζάνης, Τίτλος Εισήγησης: **"Ανήλικο θύμα, ανήλικος δράστης και σχολική κοινότητα"** 10.30 – 10.45

Κεντρική Ομιλία

Εισαγγελέας Πρωτοδικών κ. Λεωνίδα Μπουτσιαβάρας, Τίτλος Εισήγησης:

"Συνεργασία Εισαγγελέα και εκπαιδευτικού στην αντιμετώπιση του σχολικού εκφοβισμού και της ενδοοικογενειακής βίας". 10.45 – 11.00

Συζήτηση 11.00

Περιλήψεις

Τσιάγιας Αστέριος, Κοινωνικός Λειτουργός, Μέλος Ε.Π.Α. Κοζάνης, Τίτλος Εισήγησης: **"Ο εκπαιδευτικός πριν και μετά την απόφαση αναφοράς για υποψία παιδικής κακοποίησης"**

Σκοπός της εισήγησης είναι να παρουσιάσει μια από τις πλέον αγχωτικές εμπειρίες για του εκπαιδευτικούς, την αναφορά για υποψία παιδικής κακοποίησης. Παιδική κακοποίηση είναι το φαινόμενο όπου οι ενήλικες που έχουν την ευθύνη ενός παιδιού, προκαλούν ή επιτρέπουν να προκληθούν στο παιδί, σωματικές κακώσεις ή συνθήκες στέρησης. Η αύξηση της συνεισφοράς των εκπαιδευτικών που βρίσκονται σε άμεση επαφή με τα παιδιά είναι κρίσιμης σημασίας για την επίλυση του προβλήματος. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων και του ρόλου του, ο διευθυντής πρέπει να κάνει ό,τι μπορεί για να δημιουργήσει ένα κλίμα στο οποίο τα μέλη του προσωπικού να αισθάνονται ασφαλή και να υποστηρίζονται στη σύνταξη μιας αναφοράς.

Αικατερίνη Λιάνα, Παιδίατρος, Αντιπρόεδρος Ε.Π.Α. Κοζάνης, Τίτλος Εισήγησης: **«Σύνδρομο κακοποιημένου παιδιού»**

Το σύνδρομο της παιδικής κακοποίησης είναι ένα σοβαρό και συνταρακτικό φαινόμενο που περιλαμβάνει όλες τις μορφές κακοποίησης. Δυστυχώς, συχνά είναι ένα έγκλημα που παραμένει κρυμμένο με μεγάλη επιτυχία από τους αυτουργούς του. Η διερεύνησή του απαιτεί μια πολύπλοκη διαδικασία και απαιτεί συνεργασία μεταξύ πολλών επαγγελματιών και υπηρεσιών. Στη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων και στην αποκάλυψή του, κρίσιμο ρόλο διαδραματίζει η ιατρική εξέταση.

Η εισήγηση στοχεύει στην ενημέρωση των εκπαιδευτικών σχετικά με τις μορφές και τα σημεία της σωματικής κακοποίησης παιδιών. Η ευαισθητοποίηση και η εκπαίδευση αποτελούν κλειδιά για τη δημιουργία ασφαλούς περιβάλλοντος που προστατεύει τα παιδιά και παρέχει την κατάλληλη υποστήριξη σε περιπτώσεις κακοποίησης.

Καγιόγλου Φωτεινή, Δικηγόρος, Γενική Γραμματέας Ε.Π.Α. Κοζάνης, Τίτλος Εισήγησης: **"Ανήλικο θύμα, ανήλικος δράστης και σχολική κοινότητα"**

Περίληψη

Στην εισήγηση που ακολουθεί θα προσπαθήσω να παρουσιάσω μέσα από παραδείγματα της επικαιρότητας τη νομοθεσία που αφορά στον ανήλικο δράστη και το ανήλικο θύμα σε σχέση με την σχολική κοινότητα. Αρχικά παρουσιάζονται χωρία από ειδήσεις που αναρτήθηκαν στο διαδίκτυο και ακολουθεί η σχετική νομοθεσία. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι υποχρεώσεις των δημόσιων λειτουργών και ιδιαίτερα των

εκπαιδευτικών, όταν αντιληφθούν ότι κάποιος μαθητής είναι θύμα ή θύτης, οι τρόποι άμυνας των εκπαιδευτικών και τα πρόσωπα στα οποία μπορούν να απευθυνθούν για την συνδρομή τους.

Λέξεις Κλειδιά: Ανήλικος δράστης, ανήλικο θύμα, ειδήσεις, αντιμετώπιση, νομοθεσία

Κεντρική Ομιλία

Εισαγγελέας Πρωτοδικών κ. Λεωνίδα Μπουτσιαβάρα, Εισαγγελέα Πρωτοδικών Κοζάνης

Εισήγηση με θέμα: ***Η συνεργασία εισαγγελέα και εκπαιδευτικού στην αντιμετώπιση του σχολικού εκφοβισμού και της ενδοοικογενειακής βίας***

Λεωνίδας Μπουτσιαβάρας, Εισαγγελέας Πρωτοδικών Κοζάνης
Κοζάνη, 18/12/2023

Περίληψη-Διάγραμμα εισήγησης

- 1) Γενικές επισημάνσεις** στα κοινωνικά φαινόμενα του σχολικού εκφοβισμού και της ενδοοικογενειακής βίας, που απασχολούν την ελληνική εκπαιδευτική κοινότητα την τελευταία τουλάχιστον δεκαπενταετία.
- 2) Σχολικός εκφοβισμός:** α) Έννοια-ορισμός. Αποσαφήνιση και οριοθέτηση του σχολικού εκφοβισμού ως μια μορφή επιθετικής συμπεριφοράς κατά κανόνα εσκεμμένης και επιζήμιας. Η έννοια του όρου bullying στην Ελλάδα, β) Χαρακτηριστικά και μορφές του σχολικού εκφοβισμού. Άμεσες και έμμεσες εκφάνσεις του. Λεκτική, σωματική και ψυχολογική βία. Η βλάβη που προκαλούν στον παθόντα. Έμμεση θυματοποίηση μέσω του κοινωνικού αποκλεισμού, της διάδοσης φημών και του διαδικτυακού-ηλεκτρονικού σχολικού εκφοβισμού (Cyber Bullying), γ) Ποινικά αδικήματα σε άμεση συνάφεια με το σχολικό εκφοβισμό. Αδικήματα που η τέλεσή τους είτε συνιστά σχολικό εκφοβισμό είτε τελεί σε άμεση συνάφεια με αυτόν (πλημμελήματα και κακουργήματα), δ) Στοιχεία που υποδηλώνουν σχολικό εκφοβισμό. Ενδείξεις και στοιχεία που εμφανίζονται σε ανήλικο μαθητή και που φανερώνουν σχολικό εκφοβισμό (σωματικές κακώσεις, άγχος, ψυχολογικά προβλήματα, αλλαγή συμπεριφοράς, άρνηση και φόβος για το

σχολείο κ.λ.π.), ε) Αίτια του σχολικού εκφοβισμού. Η αλληλεπίδραση ψυχολογικών, οικογενειακών, κοινωνικών, γνωστικών και συναισθηματικών παραγόντων. Το οικογενειακό περιβάλλον στην ανάπτυξη επιθετικών συμπεριφορών ανάμεσα στα παιδιά. Το σχολικό περιβάλλον και η ανεπαρκής εποπτεία στην εμφάνιση σχολικής βίας, στ) Οι αρνητικές επιπτώσεις του σχολικού εκφοβισμού. Εμφάνιση ψυχολογικών προβλημάτων, μοναξιάς, κατάθλιψης ή άγχους. Μείωση της ακαδημαϊκής επίδοσης του μαθητή και εκδήλωση αντικοινωνικής συμπεριφοράς, ζ) Μέτρα αντιμετώπισης του σχολικού εκφοβισμού. Η άμεση παρέμβαση και η πρόληψη στην αντιμετώπιση της σχολικής βίας, σε συνδυασμό με την υιοθέτηση πολιτικής κατά της εκφοβιστικής συμπεριφοράς εκ μέρους του σχολείου, με κοινό στόχο την απαλοιφή του φαινομένου.

- 3) Ενδοοικογενειακή βία:** α) Έννοια και μορφές ενδοοικογενειακής βίας. Η οριοθέτηση της βίας και ειδικότερα της ενδοοικογενειακής. Τα στοιχεία που τη συγκροτούν. Οι κύριες μορφές με τις οποίες εκδηλώνεται (σεξουαλική κακοποίηση, σωματική κακοποίηση, συναισθηματική-ψυχολογική κακοποίηση). Ο ορισμός της ενδοοικογενειακής βίας κατά την ισχύουσα ελληνική νομοθεσία (Ν. 3500/2006), β) Έννοια της οικογένειας κατά το Ν. 3500/2006. Ποιους περιλαμβάνει. Ο διαχωρισμός σε τρεις κατηγορίες των ατόμων που συμπεριλαμβάνονται στον όρο οικογένεια κατά το άρθρο 2 παρ. 2 Ν. 3500/2006, με κρίσιμα στοιχεία το βαθμό συγγένειας και τη συνοίκηση του δράστη με το θύμα, γ) Ποινικά αδικήματα ενδοοικογενειακής βίας. Τα ποινικά αδικήματα (κακουργήματα και πλημμελήματα), η συμπεριφορά των οποίων τυποποιείται ως έγκλημα με το Ν. 3500/2006. Ειδικότερη αναφορά στην ενδοοικογενειακή σωματική βλάβη, ενδοοικογενειακή απειλή, ενδοοικογενειακή βία και ενδοοικογενειακή προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας, που απασχολούν συχνότερα και σε καθημερινή βάση την ελληνική έννομη τάξη, δ) Ο ειδικότερος ρόλος του εκπαιδευτικού. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη διαχείριση και αντιμετώπιση περιστατικού ενδοοικογενειακής βίας όταν γίνει αντιληπτό από τον ίδιο.
- 4) Οι υποχρεώσεις του εκπαιδευτικού κατά το άρθρο 38 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας:** Υποχρέωση του εκπαιδευτικού να ανακοινώσει στον εισαγγελέα οποιοδήποτε αδίκημα διώκεται αυτεπάγγελτα και εφόσον το αντιλήφθηκε ή το πληροφορήθηκε εν ώρα υπηρεσίας. Η ανακοίνωση γίνεται γραπτά και

περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που υπάρχουν για το αδίκημα και το δράστη, ανεξάρτητα από το χαρακτήρα του αδικήματος ως κακούργημα ή πλημμέλημα. Ποινική ευθύνη του δημοσίου υπαλλήλου (και εν προκειμένω του εκπαιδευτικού), από την παράβλεψη ή αθέτηση της υποχρέωσής του για ανακοίνωση αξιόποινης πράξης (παράβαση καθήκοντος, υπόθαλψη εγκληματία).

5) Η ειδικότερη υποχρέωση του εκπαιδευτικού κατά το άρθρο 23 Ν. 3500/2006:

Η υποχρέωση του εκπαιδευτικού της πρωτοβάθμιας ή της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δημόσιου ή ιδιωτικού σχολείου, στην ενημέρωση του διευθυντή της σχολικής μονάδας, όταν αντιληφθεί κατά την εκτέλεση του έργου του ότι έχει διαπραχθεί πράξη ενδοοικογενειακής βίας σε βάρος κάποιου από τους μαθητές του. Η μορφή και ο τύπος της αναφοράς. Πότε δεν υφίσταται η σχετική υποχρέωση ενημέρωσης. Ευθύνη του εκπαιδευτικού από την παράλειψη της υποχρέωσης ενημέρωσης.

6) Η διαδικασία που ακολουθεί μετά την αναφορά του εκπαιδευτικού κατ' άρθρ.

38 παρ. 2 ΚΠΔ και 23 παρ. 2 Ν. 3500/2006: Έναρξη ποινικής διαδικασίας. Αυτεπάγγελτη παρέμβαση της εισαγγελικής αρχής στο σύνολο των αδικημάτων του Ν. 3500/2006. Άσκηση ποινικής δίωξης από τον εισαγγελέα και παραπομπή στο ακροατήριο για πλημμελήματα, κατόπιν διενέργειας αυτεπάγγελτης αστυνομικής προανάκρισης ή κατόπιν διενέργειας προκαταρκτικής εξέτασης και παραγγελία για διενέργεια κύριας ανάκρισης με γραπτή παραγγελία στον ανακριτή στην περίπτωση που προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για τέλεση κακούργηματικής πράξης του Ν. 3500/2006, αφού προηγουμένως έχει διενεργηθεί αστυνομική προανάκριση ή προκαταρκτική εξέταση.

7) Επίλογος: Απαραίτητα στοιχεία για την προστασία του παιδιού αποτελούν η

τιμωρία ή θεραπεία του δράστη, η υποστήριξη του παιδιού, η ευαισθητοποίηση της εκπαιδευτικής κοινότητας, η συνεργασία με τις αστυνομικές και εισαγγελικές αρχές και η έγκαιρη διάγνωση περιστατικών σχολικής και ενδοοικογενειακής βίας σε βάρος μαθητών.